

Quickscan flora en fauna nabij De Stuw 37 te Dalfsen

21 juni 2023

COLOFON

Door LabelTIEN
Bosrandweg 1a
7722 KB Dalfsen

Telefoonnummer [REDACTED]

Project 72.23.01

Documentnummer 01

Auteur [REDACTED]

Veldinventarisatie [REDACTED]

Datum 21 juni 2023

Status Concept

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. LabelTIEN accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door LabelTIEN uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Methodiek	4
1.2.1. Wat is een quickscan	4
1.2.2. Methodiek	4
2. Wet- en regelgeving	5
3. Gebiedsomschrijving	6
3.1. Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	6
3.2. Projectvoornemen	6
4. Gebiedsbescherming	9
4.1. Natuurnetwerk Nederland	9
4.2. Natura 2000 gebieden	10
4.3. Weidevogelgebied	11
4.4. Lokaal	11
5. Beschermde flora en fauna	12
5.1. Vaatplanten	12
5.2. Grondgebonden zoogdieren	12
5.3. Vleermuizen	14
5.4. Vogels	15
5.5. Vissen, reptielen en amfibieën	16
6. Conclusies en aanbevelingen	17
6.1. Bevindingen	17
6.2. Conclusies en aanbevelingen	18
7. Geldigheid	19
8. Bronvermelding	20
Bijlage 1	21

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding en doelstelling

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan, het verplaatsen van het bouwvlak, uitvoerbaar is. In dit kader dient een quickscan flora en fauna uitgevoerd te worden op het perceel aan De Stuw 37 te Dalfsen

1.2. Methodiek

Om optimaal om te gaan met het zorgvuldigheidsprincipe uit de Wet natuurbescherming hebben de eigenaren van het perceel besloten om een onderzoek te laten verrichten, alvorens de werkzaamheden uit te voeren. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quickscan van beschermde natuurwaarden in- en rond het plangebied. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkelingen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Wet natuurbescherming.

In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de natuurwetgeving en -beleid.

1.2.1. Wat is een quickscan

De quickscan flora en fauna is een oriënterend onderzoek. Hierin wordt de geplande ontwikkeling getoetst aan de natuurwetgeving. Door middel van een veldbezoek en bureauonderzoek wordt beoordeeld welke natuurwaarden verwacht worden in het plangebied en wordt gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Ook wordt gekeken of de plannen mogelijk een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde Natuurmonumenten. Indien beschermde soorten voorkomen, kan een vervolgonderzoek noodzakelijk zijn. Tegelijkertijd dient te worden onderzocht of er gebruik kan worden gemaakt van gedragscodes en worden mogelijkheden tot ontheffing verkent. Een quickscan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quickscan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft, kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2.2. Uitvoer onderzoek

Op 17 juni is een bezoek gebracht aan het plangebied en directe omgeving. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijk aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten en de indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Er is gebruik gemaakt van een zaklamp, verrekijker en fotocamera. De weersomstandigheden waren helder, 28°C. Tijdens het onderzoek waar dit rapport is voortgekomen is niet alleen gelet op flora en fauna binnen de contouren van het plangebied, maar ook op beschermde flora en fauna in de nabije omgeving. Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen in het plangebied.

2. WET- EN REGELGEVING

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren (voorheen Flora- en faunawet) (naast de bescherming van gebieden). In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

De verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Wet natuurbescherming. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verschillen per beschermingsgroep. De Wet natuurbescherming kent drie verschillende beschermingsregimes:

- Vogelrichtlijnsoorten
- Habitatrichtlijnsoorten
- Andere soorten

De provincies hebben in haar verordeningen uit de lijst van ‘andere soorten’ diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. Deze lijst met vrijgestelde soorten is per provincie anders. De zorgplicht is wel van toepassing. Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen (mitigatie en/of compensatie) genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van het bevoegd gezag ontheffing van de verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Deze ontheffing wordt slechts verleend indien:

- Er geen bevredigend alternatief is;
- Er sprake is van een wettelijk belang;
- Geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Zie Bijlage 1 voor het Wettelijk kader van de soortbescherming in de Wnb.

De Wnb beschermt ook een aantal planten en vissen die onder de Flora- en faunawet niet beschermd waren. Hiermee is rekening gehouden in onderliggende natuurtoets, zie verder in paragraaf 4.1 aanwezigheid beschermde soorten.

3. GEBIEDSOMSCHRIJVING

3.1. Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het plangebied maakt onderdeel uit van een jonge heide- en broekontginningslandschap. Het jonge heide- en broekontginningslandschap in Dalfsen verwijst naar een specifiek type landschap dat is ontstaan door menselijke ingrepen in het verleden. In dit landschap zijn zowel elementen van heidegebieden als van broeklanden te vinden. Heidegebieden zijn open landschappen die voornamelijk bestaan uit heideplanten, gras en lage struiken. Ze worden vaak gekenmerkt door een vrij droge bodem en zijn ontstaan door menselijke activiteiten zoals ontbossing en veeteelt.

Broeklanden daarentegen zijn natte gebieden met moerassen, veen en soms kleine waterlopen. Ze bevinden zich meestal in laaggelegen gebieden waar het waterpeil hoog is. Broeklanden kunnen ontstaan door de ophoping van organisch materiaal in veengebieden.

Het jonge heide- en broekontginningslandschap in Dalfsen is ontstaan door ontginningsactiviteiten waarbij deze twee landschapstypes elkaar overlappen. Mogelijk zijn er in het verleden delen van heidegebieden omgezet in broeklanden door het graven van sloten en kanalen om het waterpeil te reguleren.

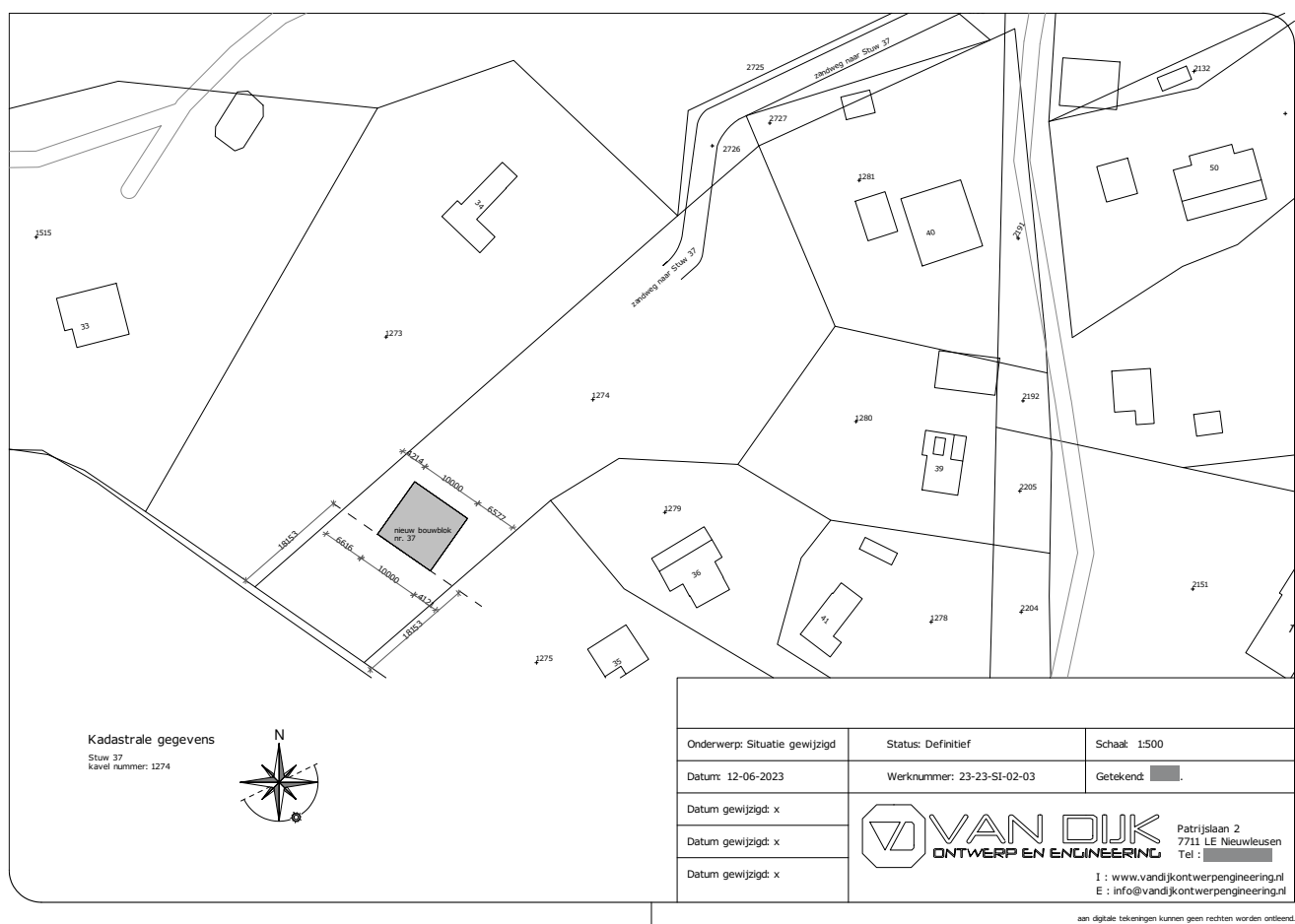
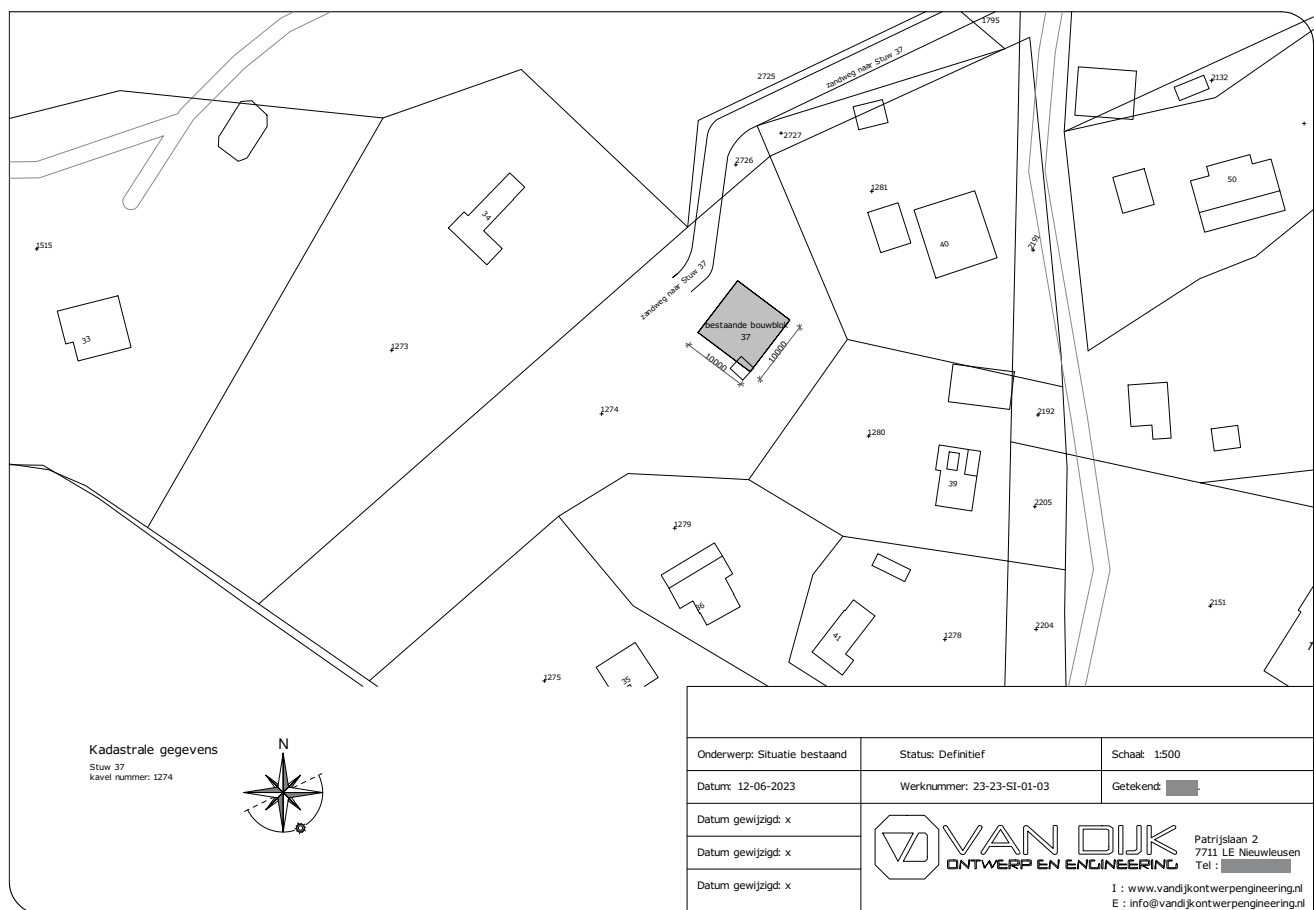
Afbeelding 1. Ligging onderzoekslocatie in het landschap (onderzoekslocatie: rood) (bron: Pdok viewer)

Het plangebied ligt in een bosgebied nabij de Stuw te Dalfsen in een bosachtige omgeving met meerdere recreatiewoningen. Doordat de recreatiewoningen op diverse hoogtes zijn gebouwd, wordt de beleving van de hoogteverschillen des te meer versterkt. Ondanks dat het plangebied midden in het bos ligt, kent de kavel een open uiterlijk met een prachtig uitzicht naar de Vecht.

3.2. Project voornemen

De initiatiefnemer wil het bouwvlak verplaatsen op het perceel richting de Vecht. Op de nieuwe locatie van het bouwblok staat reeds een tijdelijke woonunit. Bij een mogelijke nieuwbouw van een woning verdwijnt plaatselijk begroeiing, te weten de kruidlaag. Op de kavel blijven alle bomen en takkenrillen liggende op de erfgrans behouden.

De uitvoering van de werkzaamheden zijn gepland na vergunningverlening.

Afbeelding 2 en 3. Ligging huidig bouwblok (boven) ten opzichte locatie nieuw bouwblok (onder) (bron: van Dijk ontwerp en engineering)

Afbeelding 4. Zicht over de landerijen richting de Vecht

Afbeelding 5. Tijdelijke woonunit

Afbeelding 6. Noordelijke rand van het perceel

Afbeelding 7. Noordelijke rand van het perceel

Afbeelding 8. Zuidelijke rand van het perceel

Afbeelding 9. Open plek midden op het perceel

Afbeelding 10. Diverse takkenrillen op erfgrans

Afbeelding 11. Toegangsweg van het perceel

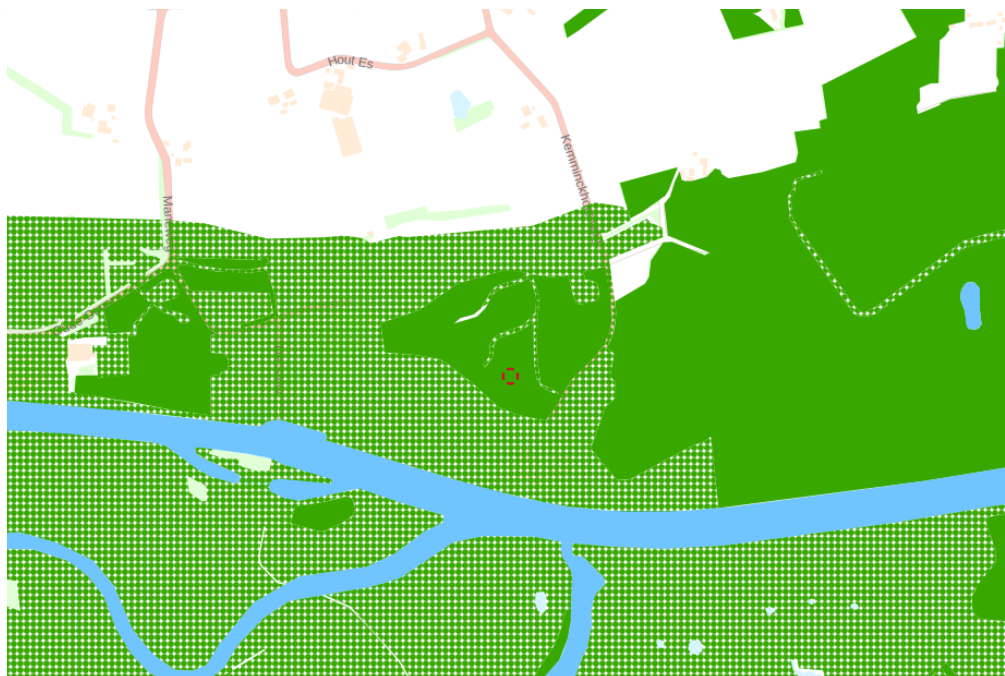
4. GEBIEDSBESCHERMING

4.1. Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en de omringende agrarische gebieden verbinden. Door de natuurgebieden samen te brengen wordt er voor een groot samenhangend netwerk gezorgd. Grotere natuurgebieden zijn beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. De gebieden zijn gevarieerder en er kunnen meerdere planten en dieren leven, daarnaast wordt de verspreiding hierdoor makkelijker. Grenzend aan het NNN ligt de Zone ONW, de Zone ONW is globaal begrensd. Hier is het beleid gericht op het creëren van ruimte voor economische ontwikkelingen zoals de landbouw, recreatie en natuur gebonden woon- en werklocaties (bijvoorbeeld nieuwe landgoederen)

De planlocatie ligt binnen het NNN. Het beschermingsregime voor de NNN lijkt op dat voor Natura 2000-gebieden. Activiteiten en projecten die de wezenlijke waarden en kenmerken kunnen aantasten zijn niet toegestaan. Er wordt een uitzondering gemaakt als er geen redelijk alternatief is, er een dwingende reden van openbaar belang is en compensatie plaatsvindt.

De dichtsbijzijnde gebieden behoren tot het deelgebied Vechtdal ten westen van Hardenberg. De delen in het gebied met bijzonder hoge natuurwaarden zijn aangewezen als concentratie gedempt dynamisch riviernatuur. Onderdeel hiervan zijn zowel natte natuur (zoals oude meanders, kolken en nat schraalland) als droge natuur (zoals oeverwallen en rivierduinen met stroomdalgrasland).

Afbeelding 12. Overzicht Natuurnetwerk Nederland ten opzichte van onderzoekslocatie (onderzoekslocatie: rood - NNN: groen - ONW: groen gestippeld) (bron: WKW - Vechtdal www.overijssel.maps.arcgis.com)

De bescherming van het NNN is juridisch vastgelegd in het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente. Als de geschetste realisatie overeenkomt met de bestemming dan zijn er mogelijk beperkingen. Nader onderzoek naar externe effecten is dan ook benodigd.

4.2. Natura-2000 gebieden

De Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze gebieden wordt de flora en fauna in combinatie met hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit in stand te houden of te verbeteren. Om te voorkomen dat de natuur in Europa zijn biodiversiteit verliest zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn opgericht. Deze richtlijnen bestaan uit twee delen, namelijk de soorten- en gebiedsbescherming.

Voorwaarden voor het uitvoeren van een project zijn onder andere:

- De natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast;
- In geval van een negatieve impact een alternatief of milderende maatregelen worden voorzien die de negatieve impact tenietdoen;
- Indien alsnog tot uitvoering wordt besloten om dwingende redenen van groot openbaar belang, alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Op een afstand van circa 5,9 km van het plangebied ligt het Natura 2000 gebied Vecht- en Beneden Reggegebied (69). Op een nog grotere afstand, circa 11,3 km, ligt het Natura 2000 gebied Uiterwaarden, Zwarte water en Vecht (65). Voor werkzaamheden in- of nabij Natura 2000-gebieden moet een passende beoordeling worden uitgevoerd vóór elke ingreep die mogelijke invloed heeft op een Natura 2000-gebied.

Afbeelding 12. Overzicht Natura 2000 gebieden ten opzichte van onderzoekslocatie (bron: Pdok viewer)

Op 2 november 2022 is de wetwijziging die betrekking heeft op de partiële vrijstelling bouwen, slopen en aanleggen bijgesteld. De bouwvrijstelling voldoet niet aan het Europese beschermingsrecht. Hierdoor is de aanlegfase bij het bouwen en slopen van diverse bouwwerken niet direct vrijgesteld van vergunningsplicht voor wat betreft stikstof.

Effectenbeoordeling

In overleg met de gemeente Dalfsen dient u een AERIUS-berekening uit te voeren. Uit de AERIUS-berekening zal blijken of met de voorgenomen ontwikkeling de stikstof depositie toeneemt. Als de uitkomst hiervan, zonder salderen nul Mol/ha/jaar is, dan is er geen vergunningsplicht. Als er sprake is van een toename aan stikstofdepositie op stikstof gevoelige natuur, dan moet er gekeken worden naar de mogelijkheden voor in- of extern salderen of een ADC-toets. De berekening moet worden voorgelegd aan bevoegd gezag. Deze zal besluiten welke vervolgstappen er voor de voorgenomen ontwikkeling benodigd zijn.

4.3. Weidevogelgebied

De weidevogelgebieden maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Dit bestaat uit terreinen die geen natuurbestemming hebben maar die vaak ruimtelijk vervlochten is met het Natuurnetwerk Nederland. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven.

4.4. Lokaal

In de aanlegfase kunnen werkzaamheden met machines leiden tot een tijdelijke geluids- en optische verstoring. Dit kan leiden tot enige tijdelijke negatieve effecten op aanwezige fauna. De tijdelijke verstoring in de aanlegfase is van korte duur en zal naar alle verwachting niet leiden tot negatieve effecten, daar de soorten voldoende alternatieven hebben om te foerageren in de omgeving. Significante negatieve effecten zijn daarmee op voorhand uit te sluiten.

5. BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt medebepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen.

In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/ verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wnb optreden.

Daarnaast wordt er in dit hoofdstuk beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

5.1. Vaatplanten

Het perceel bestaat overwegend uit een monocultuur van ruderaal soorten zoals (Engels) raaigras. Her en der is het gras verruigd. Op het perceel staan met name loof- en naaldbomen aan de randen, ook enkele in cultuur gebrachte soorten zoals Rhododendron sieren het perceel. Bij het verplaatsen van het bouwblok blijven dan ook alle bomen behouden. Ondanks gericht zoeken zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten waargenomen.

Effectenbeoordeling

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen beschermde planten aangetroffen. Recente waarnemingen van beschermde plantensoorten ontbreken eveneens. In combinatie met het onderhoudsniveau van het erf en het ontbreken van zeer specifieke biotopen waar beschermde planten worden aangetroffen, is aanwezigheid van beschermde vaatplanten uit te sluiten. Nader onderzoek naar vaatplanten is niet nodig.

5.2. Grondgebonden zoogdieren

Onder grondgebonden zoogdieren worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen.

Algemeen (kleine) zoogdierensoorten zoals huismuis, veldmuis, bruine rat, ree en mol komen hoogstwaarschijnlijk wel in en rond het plangebied voor. Sporen die duiden op aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaardere beschermde soorten, zoals steenmarter, eekhoorn, kleine marterachtigen en egel zijn niet aangetroffen in het plangebied.

Steenmarter

De steenmarter heeft een voorkeur voor steenachtige biotopen. De steenmarter komt voor in een parklandschap, bosloze gebieden, steengroeven en gebouwen. Deze soort is een echte cultuurvolger en hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen, boerderijen en grote steden. De aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen zijn van belang, hier zoekt de steenmarter zijn voedsel.

Op de perceelsgrens liggen diverse takkenrillen. Deze zijn in potentie geschikt als vaste verblijfplaats voor de steenmarter. De locatie van het nieuwe bouwblok is ongeschikt om te dienen als vaste verblijfplaats van de steenmarter door het ontbreken van voldoende beschutting. Tevens ontbreekt het aan van sporen van de steenmarter in het open gedeelte van het perceel.

Egel

De egel leeft in bijna alle landschappen zoals tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei, zijn goede leefgebieden. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Egels zijn nachtactief. Overdag slapen ze in een moeilijk te vinden nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder (braam)struiken of takkenbossen bevindt. Een groot deel van het jaar (november/december tot april/mei) zijn ze in winterslaap, waaruit ze af en toe wakker kunnen worden. Egels zijn altijd alleen op stap en vormen geen vaste paartjes. Ze hebben min of meer een vast 'leefgebied'.

Het complete perceel is in potentie geschikt om te dienen als foerageergebied en leefgebied voor de egel. De randen van het perceel, aanwezigheid van voldoende ondergroei, bladeren en mos en het ietwat verruigde open terrein van het perceel zijn geschikt voor deze soort om te verblijven.

Kleine marterachtigen: bunzing, hermelijn, wezel

De bunzing en hermelijn komen voor in allerlei verschillende landschapstypen, de voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komen deze soorten voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor, daar kunnen ze tussen stobalen en op hooizolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

De randen van het perceel, waar de takkenrillen zijn gesitueerd, zijn in potentie geschikt om te dienen als verblijfplaats en om te foerageren voor de kleine marterachtigen. De locatie van het nieuwe bouwblok is echter ongeschikt om te verblijven en te foerageren door de kleine marterachtigen.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is.

Algemene soorten

Algemeen voorkomende zoogdierensoorten zoals huismuis, huisspitsmuis, haas, konijn en mol komen hoogstwaarschijnlijk wel in en rond het plangebied voor. Deze soorten zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Overijssel.

Effectenbeoordeling

- **Steenmarter:** Indien de takkenrillen ongemoeid blijven, is het niet te verwachten dat de toekomstige ontwikkeling een negatief effect heeft op de steenmarter. Mocht er onverhoopt wijzigingen plaatsvinden aan de takkenrillen, dient men nader onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van de steenmarter.
- **Egel en kleine marterachtigen:** De randen van het gebied, bieden een geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen. Het gehele perceel is echter geschikt voor de egel. Deze soorten zijn binnen de provincie Overijssel beschermd onder de geldende wet- en regelgeving. Om ervoor te zorgen dat deze beschermde soorten geen nadelige gevolgen ondervinden van de plannen, moet er een mitigatieplan worden opgesteld. Dit plan dient maatregelen te bevatten die gericht zijn op het beschermen van de leefomgeving van deze soorten en het minimaliseren van de verstoring van hun natuurlijke gedrag. Bovendien moet er een ontheffing worden aangevraagd om ervoor te zorgen dat de plannen in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.
- **Eekhoorn:** Er zijn geen nesten aangetroffen in het plangebied. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied, echter sporen die duiden op aanwezigheid, zoals afgekloven dennenappels zijn niet waargenomen.
- **Algemene soorten:** Op de projectlocatie worden voornamelijk, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten op deze soorten leiden, bijvoorbeeld door de aantasting van holen en gangenstelsels. Omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt, moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle planten en dieren geldt.

5.3. Vleermuizen

Een vleermuisonderzoek valt buiten het kader van een quickscan. Wel is de potentie onderzocht van het plangebied voor vleermuizen en is gelet op sporen. Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van kunstwerken, zoals gebouwen. Er is onderzocht welke soorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn aan de hand van het landschap, de omgeving en gekend verspreidingsbeeld. Daarna is onderzocht welke functies voor vleermuizen mogelijk voorkomen. Als richtlijn is hiervoor de checklist van het huidig geldende vleermuisprotocol (2021) aangehouden. Het gaat om voor vleermuis van belang zijnde objecten die door de beoogde activiteit of plan, in relevante mate worden aangetast. Foerageergebied en vliegroutes zijn alleen beschermd als ze essentieel zijn voor het goede voortbestaan van de soort ter plaatse.

Verblijfplaatsen

In de omgeving van Dalfsen komen diverse vleermuissoorten voor. De voorgenomen ingreep heeft betrekking op voor vleermuizen geschikte bomen. Soorten als rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in bomen voorkomen.

Op basis van de visuele inspectie is geconcludeerd dat er geen (potentiele) geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn in de tijdelijke woonunit, daar waar het nieuwe bouwblok is gesitueerd. Enkele bomen op het perceel bevatten holten, takscheuren of zijn losse schorsdelen aanwezig die in potentie kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. De boombewonende soorten, zoals de rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn veelal zeer gevoelig voor kunst- en strooilicht. Echter, de vele recreatiewoningen rondom het perceel zorgen voor strooilicht op het perceel.

Foerageergebied

Boven het plangebied wordt mogelijk gevoerageerd door vleermuizen. Hier is echter geen sprake van een foerageergebied dat van essentieel belang is voor vleermuizen. In de directe omgeving zijn vele vergelijkbare en meer geschikte locaties aanwezig. Daarnaast blijft tijdens- en na de ruimtelijke ontwikkeling het plangebied geschikt als foerageergebied.

Vlieg- en migratie routes

Vlieg- en migratie routes zijn veelal rechtlijnige elementen als bosranden, (water) wegen, bospaden en bomen rijen bij voorkeur in open gebied. Het betreffen rechtlijnige elementen waar vleermuizen in een rechtlijnige vlucht snel kunnen verplaatsen. Bij vliegroutes spreken we veelal over het verplaatsen van en na tijdelijke verblijfplaats naar foerageergebieden. Migratieroutes bestaan veelal uit grote elementen waarlangs wordt gemitigeerd van zomer naar winter verblijfplaats en visa versa.

Licht

Met de nieuwe inrichting moet rekening worden gehouden met kunstmatige lichtbronnen om lichtverstoring te voorkomen. Dit betekent dat de plaatsing, de intensiviteit en de stralingsrichting van buitenlampen zodanig moet zijn dat er geen verstoring van strooilicht plaatsvindt. Werk met vleermuisvriendelijke verlichting en maak de verlichting dynamisch. Te allen tijde moet de verlichting naar beneden gericht zijn om verstoring door middel van strooilicht te voorkomen.

Effectenbeoordeling

Op basis van het veldbezoek is de inschatting dat de vleermuizen geen gebruik maken van de tijdelijke woonunit. Mogelijk zijn de bomen in potentie geschikt als vaste verblijfplaats voor boombewonende soorten zoals rosse vleermuis, grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis. Omdat alle bomen blijven behouden en het strooilicht reeds aanwezig is op het perceel door de omliggende recreatiewoning en tijdelijke woonunit, is er geen negatief effect te verwachten. Nader onderzoek is niet nodig (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Indien bomen met holtes, stamscheuren en/of losliggende schorsdelen worden gekapt, dient men aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van boombewonende soorten vleermuizen uit te voeren.

5.4. Vogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Tijdens het onderzoek zijn er geen horsten, roekenkolonie of geschikte (oude) kraaiennesten aangetroffen in het plangebied en nabije omgeving.

Toegevoegde soorten provincie Overijssel jaarrond beschermde nestplaatsen

In aanvulling van de bestaande nationale lijst met jaarrond beschermde nestplaatsen van diverse soorten vogels heeft de provincie Overijssel hierop soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen toegevoegd. Uit deze lijst blijkt dat op de planlocatie voor de soorten, zoals de bosuil, buizerd en ransuil een geschikt habitat aanwezig is. Echter, door het ontbreken van nestkasten, ekster- en kraaiennesten en in combinatie met de antropogene invloeden zijn jaarrond beschermde nestplaatsen van deze lijst uitgesloten.

Toegevoegde soorten provincie Overijssel jaarrond beschermde leefgebied

Soorten die op deze lijst zijn geplaatst, is vanwege de slechte staat van instandhouding waarin ze verkeren. Daarnaast zijn er ook soorten die specifieke eisen stellen aan hun nestplaats en bijbehorend functioneel leefgebied, waardoor binnen de reikwijdte van de soort slechts beperkte alternatieve nestgelegenheden aanwezig zijn. Uit deze lijst blijkt dat op de planlocatie voor soorten als boomklever, groene specht en grote bonte specht een geschikt habitat aanwezig zijn. Doordat er reeds een tijdelijke woonunit staat en op deze locatie het nieuwe bouwblok is gesitueerd, zal er geen negatief effect optreden op jaarrond beschermde leefgebied.

Overige broedvogels

De omgeving van het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels. Het plangebied biedt mogelijkheden voor nestlocaties. Tijdens de inventarisatie zijn geen nesten, nestactiviteiten en/of nestrestanten aangetroffen.

Effectenbeoordeling

De ruimtelijke ontwikkeling zal derhalve niet leiden tot verstoring, aantasting of vernieling van jaarrond beschermde rust- of voorplantingsplaatsen van vogels. Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren is niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen* moeten plaatsvinden.

*In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd.

Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

5.5. Vissen, reptielen en amfibieën

Het ontbreekt aan een geschikt leefgebied voor zwaardere beschermde soorten (amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden) en dergelijke soorten komen dan ook met zekerheid niet voor op de planlocatie.

Algemeen (kleine) soorten komen hoogstwaarschijnlijk wel in en rond het plangebied. Herkomst is terug te voeren op de eventueel aanwezige vijverpartijen. Deze soorten zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Overijssel.

Effectenbeoordeling

Het vóórkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden) is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied en doordat de locatie buiten het bekende verspreidingsgebied valt. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Een ontheffing of nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Naar aanleiding van hoofdstuk 3.2 is het van belang om een duidelijke afbakening van de werkzaamheden te maken en deze te borgen. Om dit te bewerkstelligen, worden de uitgangspunten hieronder puntsgewijs benoemd:

- Het bestaande bouwblok wordt verplaatst naar de locatie waar de reeds tijdelijke woonunit staat;
- Alle bomen en takkenrillen blijven tijdens de ontwikkeling dan ook behouden;
- Mits noodzakelijk vinden de (kap)werkzaamheden na het broedseizoen plaats;
- Ten behoeve van de ontwikkeling verdwijnt plaatselijk begroeiing, maar dit blijft beperkt tot de kruidlaag;
- Er zal geen sprake zijn van of het slopen van bebouwing die geschikt zijn voor beschermde soorten;
- Er is geen sprake van toename van kunst en strooilicht tijdens en na het uitvoeren van de werkzaamheden.

Wijzigingen in de hierboven beschreven werkzaamheden of uitvoeringsplannen kunnen van invloed zijn op de beschermde soorten die in het gebied voorkomen en hun leefgebieden op grotere schaal. In dit geval kan het noodzakelijk zijn om advies in te winnen en de conclusies zoals beschreven in hoofdstuk 6.2 en 6.3 te wijzigen.

Als professionals is het onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de werkzaamheden worden uitgevoerd met inachtneming van de relevante wet- en regelgeving met betrekking tot de bescherming van flora en fauna. Door een duidelijke afbakening van de werkzaamheden te maken en deze te borgen, kunnen we zorgdragen dat de voorgenomen ingreep geen negatieve gevolgen heeft voor de beschermde soorten en hun leefgebieden.

6.1 Overzicht van de bevindingen

Soortgroep	Aanwezigheid	Effecten	Aanbeveling
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	mogelijk*	mogelijk*	zie 6.2.
Vleermuizen - vlieg/foerageerroute	niet	geen	geen
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	mogelijk*	mogelijk*	zie 6.2.
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	mogelijk	beperkt	zorgplicht
Vogels - jaarrond beschermde nesten	niet	geen	geen
Vogels - algemene broedvogels	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Amfibieën/vissen - beschermd	niet	geen	geen
Amfibieën/vissen - vrijgesteld	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Reptielen/ongewervelden - vrijgesteld	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Reptielen/ongewervelden - beschermd	niet	geen	geen

6.2. Conclusies en aanbevelingen

Gebiedsbescherming

- In overleg met gemeente Dalfsen dient u een AERIUS-berekening uit te voeren om te bepalen of met de nieuwe ontwikkeling een negatief effect op Natura 2000 gebieden plaatsvinden. Uit de AERIUS-berekening zal blijken of met de voorgenomen ontwikkeling de stikstof depositie toeneemt. Als de uitkomst hiervan nul Mol/ha/jaar is, kan een vergunning worden verleend.
- Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland. Als de geschetste realisatie overeenkomt met de bestemming dan zijn er mogelijk beperkingen. Nader onderzoek naar externe effecten is dan ook benodigd.

Fauna

Vogels

- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels in de omgeving van het plangebied te verwachten. Bezette nesten en/of nestactiviteiten mogen nooit vernield worden. Verstoring is alleen toegestaan wanneer deze geen invloed heeft op de overleving van ouders en jongen. De piek van het broedseizoen ligt in de periode half maart-half juli, maar eerdere en latere broedgevallen komen voor;

Vleermuizen

- Wat betreft vaste verblijfplaatsen van vleermuizen is nader onderzoek uitsluitend noodzakelijk indien bij de ruimtelijke ontwikkeling bomen worden gekapt. Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen bestaat uit meerdere bezoeken. De bezoeken vinden plaats in de perioden 15 mei - 15 juni en 15 augustus - 30 september. Indien de bomen blijven behouden, is geen nader onderzoek noodzakelijk.
- Met de nieuwe inrichting moet rekening worden gehouden met kunstmatige lichtbronnen om lichtverstoring te voorkomen. Gebruik uitsluitend amberkleurige verlichting en richt verlichting naar de grond.

Kleine marterachtigen en egel

- Voor de kleine marterachtigen en de egel dient een mitigatieplan opgesteld te worden. Het mitigatieplan moet duidelijkheid geven in de maatregelen die voor de betrokken soorten genomen worden. Dat is nodig om voor het overtreden van de verbodsbepalingen een ontheffing aan te vragen en te verlenen (Provincie Overijssel, 2021).

Steenmarter

- Wat betreft vaste verblijfplaatsen van de steenmarter is uitsluitend nader onderzoek noodzakelijk indien de takkenrillen worden verwijderd. Indien deze blijven behouden, is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Zorgplicht

- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden;
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een inzake deskundige.
- Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan;
- Goedgekeurde gedragscode, ruimtelijke ontwikkeling van de vereniging Stadswerk kan worden toegepast tijdens de werkzaamheden. Hierin wordt beschreven hoe om te gaan met o.a. de algemene zorgplicht.

Extra: Wij promoten natuur in stad en land. Zo is bij ruimtelijke ontwikkelingen vaak met relatief weinig moeite mogelijk om bijvoorbeeld huismussen, gierzwaluwen, vleermuizen en andere dieren een plek te geven. Breng bijvoorbeeld nestvoorzieningen en andere verblijfplaatsen aan, pas inheemse beplanting toe, wees terughoudend met verlichting en bestrating en royaal met groen.

7. GELDIGHEID

Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. LabelTIEN hanteert de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus en de richtlijnen uit de soorten-standaarden/kennisdocumenten van RVO/BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeente/provincie en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis.

Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren is niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en beheer. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

8. BRONVERMELDING

- BIJ12. (z.d.). Vergunning aanvragen of niet? Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/vergunning-aanvragen-of-niet/>
- Helversen, D. &. (2011). Vleermuizen- Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.
- KNMI. (z.d.). Weerstation. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.knmi.nl/nederland-nu/weer/waarnemingen>
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (z.d.). N2000 gebieden. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.natura2000.nl/gebieden>
- Netwerk Groene Bureaus. (2021, januari 1). Vleermuisprotocol 2021. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Overheid. (2021, Juli 1). Wet Natuurbescherming. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01>
- Pdok. (z.d.). Online kaarten. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://app.pdok.nl/viewer/?origin=pdoknl>
- Provincie Overijssel. (2017). Omgevingsvisie Overijssel 2017. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9923OmgevingsvisieOv01-va01>
- Provincie Overijssel. (2019). handreiking_soortenbescherming_definitief_juli_2019_web.pdf. Opgehaald van [handreiking_soortenbescherming_definitief_juli_2019_web.pdf](https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9923OmgevingsvisieOv01-va01)
- Provincie Overijssel. (2021, Februari). Brochure Soortenbescherming Overijssel. Opgehaald van https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjz4fUIZH3AhUQs6QKHbP-DqUQFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.overijssel.nl%2Fpublish%2Fpages%2F163396%2Fbrochure_soortenbescherming_in_overijssel_bunzing_egel_hermelijn_en_wezel_feb20
- Provincie Overijssel. (z.d.). Omgevingsvisie Overijssel 2017. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9923OmgevingsvisieOv01-va01>
- Raad van State. (2022, november 2). Bouwvrijstelling stikstof van tafel, maar geen algehele bouwstop. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.raadvanstate.nl/@133608/bouwvrijstelling-stikstof-van-tafel/>
- Rijksoverheid. (z.d.). Natuur Netwerk Nederland. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). Bunzing. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). Hermelijn. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). Steenmarter. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). Wezel. Opgeroepen op 20 juni 2023, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>

BIJLAGE 1

WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING – SOORTBESCHERMING

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van het onderdeel soortbescherming gegeven, wat relevant is voor onderliggende toetsing.

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogelrichtlijnsoorten
- Habitatrichtlijnsoorten
- Andere soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Habitatrichtlijnsoorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1) en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:
- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5)

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Ten aanzien van de overige Europees beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (art 3.5 lid 3) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen (art 3.5 lid 5).

Ten aanzien van de nationaal beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen (art 3.10 lid 1 onder a) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.10 lid 1 onder b). Ten aanzien van de nationaal beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen (art 3.10 lid 1 onder c).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode (art. 3.31 lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 2- 4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waar aan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor Vogelrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor Habitatrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de Andere soorten, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
2. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
13. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvbg) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvbg wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning.

Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

